

УДК 37.035:378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.356049>

Оксана Гринчишин, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри суспільних дисциплін
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2558-9574>

Наталія Макогончук, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології, педагогіки
та соціально-економічних дисциплін
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7378-8917>

Олеся Тарковська, викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Національної академії Національної гвардії України
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-5663-1610>

ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО

Статтю присвячено теоретичному обґрунтуванню та систематизації можливостей освітнього середовища ЗВО щодо формування історичної пам'яті студентської молоді засобами культурної спадщини. Уточнено зміст ключових понять і показано їх зв'язок з освітніми результатами. Визначено педагогічні механізми, через які робота зі спадщиною трансформується у стійкі освітні результати. Систематизовано спектр технологій, методів і форм роботи зі спадщиною у ЗВО та визначено їх дидактичні функції у формуванні історичної пам'яті. Окреслено прикладні формати реалізації ресурсів культурної спадщини, які можуть бути інтегровані в освітній процес ЗВО так, щоб забезпечити формування історичної пам'яті як освітнього результату. У висновках показано, що найвищий дидактичний ефект досягається за умови, коли культурна спадщина не зводиться до ілюстративного супроводу, а стає підставою для побудови навчальних завдань і практик.

Ключові слова: історична пам'ять; студентська молодь; спадщина; культурна спадщина; освітнє середовище ЗВО; історія; робота з історичними джерелами; цифрова репрезентація спадщини.

Рис. 1. Табл. 1. Літ. 20.

Oksana Hrynchyshyn, Ph.D. (History), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Social Disciplines,
Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2558-9574>

Nataliia Makohonchuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor at the Psychology, Pedagogics and
Social-Economic Disciplines Department,
Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the
State Border Guard Service of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7378-8917>

Olesia Tarkovska, Lecturer Department of Social Sciences and Humanities,
National Academy of the National Guard of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-5663-1610>

FORMING STUDENTS' HISTORICAL MEMORY THROUGH CULTURAL HERITAGE IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The article provides a theoretical substantiation and systematization of how the learning environment of higher education institutions (HEIs) can foster students' historical memory through engagement with cultural heritage. Research methods include theoretical analysis and synthesis; terminological and conceptual-structural analysis with refinement of definitions; comparative-logical analysis; generalization, systematization, classification, and typological analysis; and conceptual modelling. Results. The content of the key concepts is clarified and their links to educational outcomes are demonstrated. Pedagogical mechanisms through which work with heritage is translated into sustainable learning outcomes are identified, namely meaning-making, interpretation, critical evaluation of sources, relating local and national contexts, reflection, and attributing personal significance to experience. A range of pedagogical technologies, methods, and formats is systematized (museum-based pedagogy, project-oriented approaches, source-analytical practices, digital tools, immersive and virtual formats, environment-based and value-oriented practices, and practices of solidarity and civic participation), and their didactic

functions in shaping historical memory are defined. Applied formats for implementation in HEIs are outlined, including source-based lectures, assessment-focused lectures, seminars guided by an algorithm for critically evaluating representations of heritage, practical training in partnership with heritage institutions, working with the university as a site of memory, and research club formats. The conclusions show that the highest didactic effect is achieved when cultural heritage is not reduced to an illustrative supplement but becomes a basis for constructing learning tasks and practices that deliberately activate mechanisms of meaning-making, interpretation, critical evaluation, and reflection. Scientific novelty lies in substantiating an original scheme of pedagogical mechanisms for shaping historical memory through cultural heritage; systematizing technologies, methods, and formats of heritage-based work in HEIs and identifying their shared didactic functions; and specifying formats for integrating heritage into the educational process with a focus on fact-checking, contextualization, and ethical representation. Practical significance. The materials may be used by instructors to plan modules and classes, select heritage resources, and design learning tasks; and by developers of history- and culture-oriented course components to integrate educational aims with civic and values-based learning through heritage. Prospects for further research include empirical testing of the effectiveness of the proposed mechanisms and practices across different HEIs and disciplines, with comparison of classroom and extracurricular formats.

Keywords: historical memory; students; heritage; cultural heritage; educational environment of higher education institutions (HEIs); history; work with historical sources; digital representation of heritage.

Постановка проблеми дослідження. Актуальність проблеми формування історичної пам'яті студентської молоді зумовлена кількома взаємопов'язаними чинниками. По-перше, соціокультурний простір здобувачів вищої освіти формується в умовах надлишку інформації, конкуренції, медіатизації історичних знань і поширення спрощених або маніпулятивних інтерпретацій минулого, що підвищує ризики поверхового засвоєння історико-культурного змісту та фрагментації уявлень про історичну тяглість. По-друге, культурна спадщина дедалі активніше переходить у цифрові формати, розширюючи доступ до джерел, музейних колекцій, архівів і віртуальних експозицій, однак сама доступність не гарантує педагогічно вивіреного осмислення та включення цих ресурсів в освітні практики. По-третє, освітнє середовище ЗВО має потенціал системно поєднувати освітню, наукову й позааудиторну діяльність, забезпечуючи умови для критичного осмислення історичного досвіду, інтерпретації культурних символів і формування ціннісного ставлення до спадщини як суспільного ресурсу. У цьому контексті зростає потреба теоретично обґрунтувати та систематизувати педагогічно доцільні технології, методи, форми й зміст освітніх практик, які можуть бути реалізовані в освітньому середовищі ЗВО та забезпечувати результативність формування історичної пам'яті студентської молоді.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. А. Загородня (2025) аналізувала феномен і культуру історичної пам'яті як підґрунтя національно-патріотичного виховання у ЗВО, акцентуючи значення історичної пам'яті для самоідентифікації, ціннісних орієнтирів і змістового наповнення освітніх програм та виховних практик [4, 103–114]. А. Дорошева (2025) досліджувала потенціал історико-культурної спадщини у формуванні національної ідентичності студентів через її включення до змісту дисциплін, підкреслюючи міждисциплінарність, контекстність та емоційно-ціннісне опрацювання, а також опи-

суючи форми залучення здобувачів до роботи зі спадщиною (проектне навчання, цифрові рішення тощо) [3, 781–789]. В. Романчук (2021) розглядав історичну публіцистику як прояв публічної історії та показував роль медійних історичних інтерпретацій у підтримці ідентичності й актуалізації суспільно значущої історичної проблематики [14, 143–160].

У межах музейно-освітнього напрямку Р. Власенко (2025) досліджувала музейну педагогіку як засіб підвищення мотивації та пізнавальної активності студентів у ЗВО, окреслюючи методи й прийоми, пов'язані з розвитком критичного мислення та культурної свідомості [2, 55–61]. А. Паска (2023) окреслює історіографічні та теоретико-методичні підходи до музейної педагогіки у ЗВО України й Польщі, наголошуючи на музеях як платформах і на потребі розширення форм музейної комунікації та взаємодії університетів із музейними установами [11, 544–552]. У іншій праці автора (2024) окреслена роль музейно-освітнього середовища ЗВО у формуванні музейної культури студентської молоді та зв'язок цього процесу з утвердженням національної і громадянської ідентичності [12, 133–137]. М. Криловець (2021) розкривав можливості соціального виховання молоді засобами музейної педагогіки, підкреслюючи вплив соціокультурної складової музеїв на цінності, світогляд і рефлексивні судження [9, 164–175].

Поряд із цим, у працях, присвячених освітньому середовищу та ціннісним орієнтирам, Е. Заредінова (2020) обґрунтувала теорію і методику формування соціокультурних цінностей студентів в освітньому середовищі ЗВО, описала структуру, критерії, показники та рівні сформованості [5]. Л. Ордіна (2025) аналізувала формування когнітивно-культурної компетенції студентів у культуротворчому середовищі ЗВО, пропонуючи компонентну структуру компетенції, модель і педагогічні умови її розвитку [10, 867–877]. В. Петрович, О. Байбакова, С. Лапшин (2024) досліджували вплив освітніх програм на

підтримку і розвиток національної та культурної ідентичності здобувачів освіти, акцентуючи роль цільових програм у збереженні національно-культурної спадщини та автентичності [13, 1287–1300]. Л. Зеленська, І. Чернікова (2025) аналізували системний підхід, дієві практики національно-патріотичного та громадянського виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану, виокремлюючи виклики організації такої діяльності та практичні напрями її посилення [6]. І. Бех, Г. Коломоєць, Д. Трейтяк, С. Федоренко, І. Шкільна, К. Журба (2025) запропонували методичні орієнтири формування національної солідарності в умовах війни та повоєнного часу, що може бути використано як методичне підґрунтя для добору форм і заходів у студентському середовищі [1].

Окремий аспект становлять дослідження цифрових та імерсивних форматів репрезентації спадщини. М. Іванова, Ю. Силенко (2025) аналізували імерсивні виставки як чинник трансформації культурних практик, уточнювали поняття імерсивності та пропонували типологію імерсивних проєктів за домінуючими технологіями (віртуальна реальність, доповнена реальність, проєкційні рішення, відеомапінг, інтерактивні й гібридні формати) [7, 58–67]. Y. Zhao, Y. Li, T. Dai, C. Sedini, X. Wu, W. Jiang та ін. (2025) узагальнили сучасний стан застосування віртуальної реальності в освіті з культурної спадщини та окреслили ключові міркування інтеграції VR в освітні практики з фокусом на досвід залучення і навчальні результати [20]. О. Кравченко, І. Резніченко (2022) досліджували можливість цифрових технологій у національно-патріотичному вихованні студентської молоді в дистанційному освітньому середовищі, описуючи спектр онлайн-форм роботи (тематичні лекції, круглі столи, майстер-класи, віртуальні екскурсії, віртуальні виставки) [8, 60–70]. Д. Трейтяк (2023) аналізував роль цифрових засобів у формуванні національної солідарності студентів і протидії ворожим інформаційним впливам, підкреслюючи значущість цифрових платформ і соціальних мереж як середовища формування світоглядних орієнтирів та необхідність педагогічно керованих практик їх використання [15, 262–266].

Міжнародні дослідження розширюють теоретичні осмислення пам'яті та спадщини. P. Rosser, S. Soler (2024) досліджували відновлення об'єктів воєнної історії як спосіб збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини, звертаючи увагу на управлінські рішення, залучення громади та публічну доступність як чинники передавання знань і підтримки історичної пам'яті [18, 817–828]. S. Billore, E. A. Genc, S. Ozturkcan (2025) аналізували музей як середовище культурного переосмислення та міжпоколінневої культурної пам'яті, описуючи стратегії залучення аудиторії через інтер-

активність і співтворчість [16]. I. Parowicz (2025) запропонувала типологію “дипломатії спадщини”, що концептуалізує спадщину як ресурс стратегічної, символічної та нормативної взаємодії, важливий для розуміння суспільних функцій спадщини в умовах напружених контекстів [17]. С. Tang, T. Qiu, Y. Li (2025) досліджували зв'язок культурної пам'яті й просторової ідентичності, показуючи, як спадщина структурується в просторі та підтримує колективні уявлення й емоційну прив'язаність до місць пам'яті [19].

Узагальнення наведених праць засвідчує наявність вагомих напрацювань щодо: теоретичного осмислення історичної пам'яті та її ролі в ідентичності студентства; педагогічного потенціалу музейної педагогіки й університетських музейно-освітніх середовищ; ціннісно орієнтованих моделей освітнього середовища; цифрових та імерсивних форматів репрезентації спадщини. Водночас у межах заявленої теми зберігається потреба в цілісній систематизації педагогічних технологій, методів і форм, придатних саме для освітнього середовища ЗВО, із прив'язкою до механізмів формування історичної пам'яті та з чітким показом практик реалізації в аудиторній і позааудиторній діяльності, що й визначає спрямування нашого дослідження.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й систематизувати можливості освітнього середовища закладу вищої освіти щодо формування історичної пам'яті студентської молоді засобами культурної спадщини. **Цілями дослідження** є: 1) уточнити понятійно-категоріальні дефініції дослідження; 2) визначити педагогічні механізми формування історичної пам'яті засобами культурної спадщини в умовах ЗВО; 3) систематизувати спектр технологій, методів, форм і змістових модулів та описати їх дидактичні функції з метою формування історичної пам'яті у здобувачів освіти засобами культурної спадщини в умовах ЗВО; 4) окреслити практичні практики застосування у межах освітнього процесу ЗВО. **Методологічними основами дослідження** визначено такі підходи: *системний*, що дає змогу розглядати освітнє середовище ЗВО як цілісність взаємопов'язаних компонентів (освітніх, організаційних, комунікативних, ресурсних), у межах яких формування історичної пам'яті забезпечується узгодженням змісту, форм і педагогічних впливів; *середовищний*, який акцентує роль освітнього середовища як сукупності умов і можливостей (просторових, цифрових, культурних, соціальних) для залучення студентів до смислотворчої роботи з культурною спадщиною; *компетентнісний*, що дозволяє пов'язати роботу з культурною спадщиною з очікуваними освітніми результатами, ціннісними орієнтирами підготовки та показниками сформованості історичної пам'яті на рівні знань, суджень, ставлень і практик; *діяльнісний*, відповідно до якого

історична пам'ять формується через активні дії здобувачів: аналіз і критичну оцінку джерел, інтерпретацію культурних смислів, проектну та дослідницьку діяльність, комунікацію і рефлексію; *культурологічний та аксіологічний*, що забезпечують розуміння культурної спадщини як носія цінностей і символів та дають підстави для педагогічного осмислення її значення для особистісної ідентичності, громадянської відповідальності. **Методи дослідження:** *теоретичний аналіз і синтез* наукових, навчально-методичних і нормативних джерел для виявлення підходів до формування історичної пам'яті та педагогічного використання культурної спадщини в ЗВО; *термінологічний і поняттєво-структурний аналіз, концептуалізація та уточнення дефініцій* для конкретизації змісту ключових понять і окреслення меж категорій; *порівняльно-логічний аналіз* для зіставлення педагогічних технологій, методів і форм за єдиними параметрами (цільове призначення, типи діяльності, ресурсна база культурної спадщини, очікувані результати, обмеження застосування); *узагальнення, систематизація, класифікація й типологізація* для впорядкування спектра технологій, методів, форм і змістових модулів та опису їх дидактичних функцій.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на сучасні підходи до осмислення історичної пам'яті в контексті виховання та ідентичності у ЗВО, а також на ідеї публічної історії як простору формування інтерпретацій, у дослідженні виходимо з того, що історична пам'ять потребує педагогічно керованої роботи зі змістом і джерелами та ціннісного осмислення [3; 4; 14].

Історична пам'ять студентської молоді у межах нашого дослідження розуміється як динамічна система уявлень, знань, оцінок і ціннісних ставлень щодо минулого, що формується через роботу з джерелами та культурними смислами й проявляється у здатності студентів інтерпретувати історичні події та культурні явища, критично оцінювати інформацію, співвідносити локальний і національний контексти, рефлексувати зв'язок ретроспективи та обґрунтовувати власну позицію.

В освітньому вимірі історична пам'ять розглядається як інтегральний результат, що поєднує знання, ціннісний і діяльнісний компоненти та підтримує становлення громадянської відповідальності й ідентичності [6].

Культурна спадщина трактується як сукупність матеріальних і нематеріальних культурних надбань, що виступають носіями історичного досвіду та можуть бути прочитані як "культурні тексти" для навчального осмислення [3]. У дослідженні Р. Власенко (2025) [2]; А. Паска (2024) [12] культурна спадщина розглядається як педагогічний ресурс. Вона забезпечує зміст для аналізу й інтерпретації, задає підстави для ціннісного діалогу та підтримує

автентичність освітніх завдань, що переводить роботу зі спадщиною в площину смислотворчої діяльності [2; 12]. Важливо, що освітній ефект спадщини реалізується через педагогічно організовані практики її репрезентації, зокрема музейні та університетські простори, цифрові колекції, віртуальні й імерсивні формати [7].

Освітнє середовище ЗВО у нашій статті визнається як цілісна система взаємопов'язаних освітніх, організаційних, комунікативних і ресурсних компонентів, що створюють умови для формування історичної пам'яті через культурну спадщину. Таке трактування лягає у основу розуміння Е. Заредінової, (2020) [5] та Л. Ордіної (2025) [10]. До ключових компонентів середовища належать навчальні дисципліни й формати занять, позааудиторні практики, партнерства з інституціями культурної спадщини, цифрова інфраструктура доступу до ресурсів, а також норми академічної доброчесності й етики роботи з історичними джерелами [6; 11]. Освітнє середовище ЗВО постає як простір можливостей, у якому спадщина стає підставою для досягнення освітніх результатів і закріплення ціннісних орієнтирів підготовки здобувачів [5; 13].

Відтак, зв'язок понять з освітніми результатами й ціннісними орієнтирами полягає в тому, що культурна спадщина в освітньому середовищі ЗВО виступає змістово-ресурсною основою, а історична пам'ять є результатом і показником сформованості здатності студента до осмислення, інтерпретації, критичної оцінки та рефлексії. Відповідно, ціннісні орієнтири підготовки конкретизуються як повага до культурної спадщини, відповідальність за її збереження й коректну репрезентацію, усвідомлення культурної традиції та готовність діяти як громадянин, здатний протистояти маніпуляціям історичними осмисленням в публічному й цифровому просторі [8; 15].

Отже, у межах нашого дослідження історична пам'ять студентської молоді розуміється як інтегральний освітній результат, що поєднує знання, ціннісний і діяльнісний виміри; культурна спадщина – як змістово-ресурсна основа та педагогічний матеріал для роботи з історичними смислами; освітнє середовище ЗВО – як система умов і можливостей, що забезпечує кероване залучення студентів до осмислення, інтерпретації та відповідального ставлення до минулого.

Такий підхід потребує уточнення через які внутрішні й організаційно підтримані процеси у роботі зі спадщиною у ЗВО трансформуються в стійкі освітні результати. Тому далі визначаємо педагогічні механізми формування історичної пам'яті засобами культурної спадщини в умовах ЗВО (рис. 1).

Так, осмислення спрямоване виділення ключових смислів і проблем у матеріалах спадщини, установлення причинно-наслідкових зв'язків, розуміння

ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО

історичного контексту та його значення для сучасності. Інтерпретація зумовлює пояснення й “прочитання” культурних моментів як культурних текстів; розкриття символіки, функцій, значень і ціннісних акцентів у різних історичних умовах. Критична оцінка джерел здійснює перевірку достовірності, походження та упередженостей; розрізнення факту й інтерпретації; зіставлення альтернативних версій і виявлення маніпуляцій. Співвіднесення локального й національного контекстів, тобто пов’язування “малої історії” (місця, громади, університетського й

регіонального досвіду) з ширшими національними процесами; побудова цілісності історичного бачення. Рефлексія надає усвідомлення власних суджень, емоційних реакцій і меж знань; переоцінка попередніх уявлень під впливом доказів і дискусії; формування аргументованої позиції. Особистісне значення зумовлює внутрішнє прийняття смислів спадщини через зв’язок із досвідом, ідентичністю та цінностями; перехід від “знання про” до “значущості для мене” й готовності діяти відповідно.

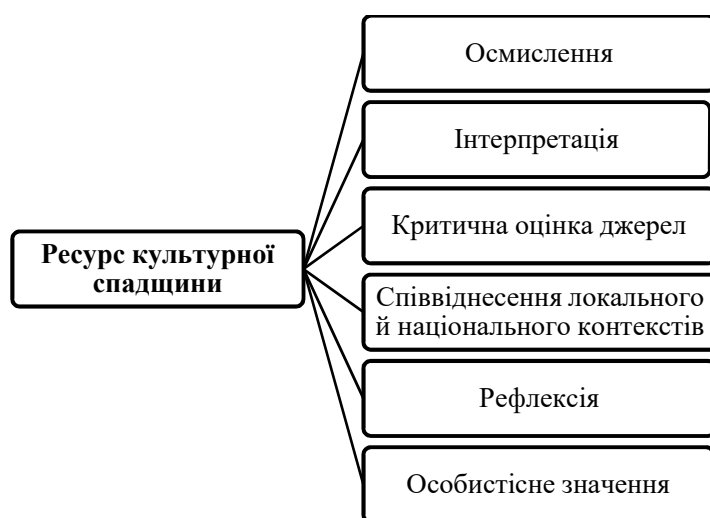

Рис. 1. Педагогічні механізми формування історичної пам’яті студентської молоді засобами культурної спадщини в умовах ЗВО [авторська розробка]

Отже, подані механізми описують логіку, за якою робота з ресурсами культурної спадщини в освітньому середовищі ЗВО переходить у сформованість історичної пам’яті як інтегрального освітнього результату. Це створює підстави для добору технологій, методів і форм освітньої та позааудиторної діяльності, які цілеспрямовано запускають

зазначені механізми (табл. 1).

Логіка добору спирається на дослідження про: роботу зі спадщиною в освітньому змісті та проектних форматах [3]; музейну педагогіку й музейно-освітнє середовище ЗВО [2; 9; 11; 12]; ціннісно орієнтоване середовище [5; 10]; цифрові та імерсивні рішення [7; 8; 20]; а також публічну історію [14].

Таблиця 1

Систематизація педагогічних технологій, методів, форм та їх дидактичні функції у формуванні історичної пам’яті студентської молоді засобами культурної спадщини у ЗВО

Група технологій	Методи	Форми реалізації в ЗВО	Дидактичні функції для формування історичної пам’яті
<i>Музейно-педагогічні технології</i>	музейний урок, тематична екскурсія, робота з експонатом як джерелом, дискусія в експозиції, рефлексивні завдання	візні заняття, заняття в університетському музеї, семінар у музейному просторі, гурток	мотивація та пізнавальна активність; контекстуалізація подій і явищ; розвиток критичного мислення; ціннісне осмислення спадщини
<i>Проектно-орієнтоване навчання на матеріалі спадщини</i>	проект, мікродослідження, польовий збір матеріалів, портфоліо, презентація результатів	практичні, семінари, практична підготовка, студентські проектні ініціативи	переведення знань у діяльність; формування дослідницьких і комунікативних умінь; співвіднесення локального і

**ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ КУЛЬТУРНОЇ
СПАДЩИНИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗВО**

Продовження таблиці 1

			національного контекстів; вироблення аргументованої позиції
<i>Джерелознавчо- аналітичні технології</i>	аналіз джерела, зіставлення версій, робота з доказами, критична оцінка, міні- дебати	семінари, практичні, модульні заняття, індивідуальні завдання	розвиток критичної оцінки джерел; відмежування факту й тлумачення; формування інформаційної стійкості; підвищення якості історичних суджень
<i>Цифрові технології репрезентації спадщини</i>	робота з цифровими колекціями, віртуальні екскурсії, цифрове сторітелінг-завдання, онлайн-обговорення	лекції з інтерактивними компонентами, дистанційні семінари, позааудиторні онлайн- активності	розширення доступу до ресурсів; актуалізація теми в сучасних медіа; формування навичок відповідальної цифрової взаємодії з історичним контентом
<i>Імерсивні та віртуальні формати</i>	досвід занурення з подальшою аналітикою, сценарні завдання, рефлексивний звіт, порівняння візуальних репрезентацій	лабораторні, практичні, гуртки, міждисциплінарні події	підвищення залучення; візуалізація контексту; підтримка інтерпретації та рефлексії; перехід від враження до аргументованого осмислення
<i>Середовищно- ціннісні технології</i>	ціннісно зорієнтована дискусія, етичний аналіз ситуацій, рефлексивні щоденники, самооцінювання	виховні та освітні події, гуртки, інтегровані модулі в дисциплінах	формування ціннісних орієнтирів; поєднання знання і ставлення; розвиток відповідальності за коректну репрезентацію спадщини
<i>Практики солідарності та громадянської участі</i>	дискусійні формати, проектні заходи, комунікаційні кампанії, участь у подіях університету і громади	позааудиторна діяльність, студентські ініціативи, тематичні дні, волонтерські формати	соціалізаційна функція історичної пам'яті; укорінення смислів у практиках; розвиток громадянської активності

[авторська розробка]

Отже, у поданій систематизації (табл. 1) технології й форми виконують спільні дидактичні функції: *смыслотворчу* (осмислення та інтерпретація спадщини), *критико-аналітичну* (оцінка джерел та інтерпретацій), *контекстуалізаційну* (локальне в національному), *ціннісно-орієнтаційну* (ставлення й відповідальність), *діяльнісну* (перехід до проектів і практик), *рефлексивну* (особистісне значення).

Наведений опис механізмів та систематизація технологій, методів та форм дає підстави перейти від теоретичного підходу до прикладного рівня й показати, як саме ресурси культурної спадщини можуть бути інтегровані в освітній процес ЗВО так, щоб забезпечити формування історичної пам'яті як освітнього результату. Виходимо з того, що найвищий дидактичний ефект досягається тоді, коли спадщина не виконує роль допоміжної "ілюстрації", а стає змістовою основою освітніх завдань, у межах яких здобувач освіти осмислює й інтерпре-

тує матеріал, критично оцінює джерела, співвідносить локальний і національний контексти, здійснює рефлексію та надає досвіду особистісного значення.

У лекціях доцільно починати тему не з переказу теорії, а з одного-двох конкретних прикладів зі спадщини, які одразу "вмикають" увагу й дають матеріал для аналізу. Це може бути фотографія з міського архіву, уривок спогаду очевидця, копія листа або наказу з певного періоду, фрагмент карти, плакат, газетна публікація, опис музейного експоната, а також приклад нематеріальної спадщини, наприклад звичай, пісня чи місцева традиція, пов'язана з історичними подіями. Такий підхід особливо доречний під час вивчення навчальної дисципліни історичного спрямування. Викладач задає короткі запитання до джерела (що ми бачимо, коли і де це створено, для кого, з якою метою), після чого студенти формулюють кілька варіантів пояснення, які смисли і цінності відображено та як вони пов'язані з контекстом епохи. Далі викладач "підтя-

гує” потрібні поняття й факти, але вже як пояснення того, що студенти спробували зрозуміти самі.

Окремо варто використовувати формат лекції-перевірки, коли один і той самий сюжет подається через два різні описи. Наприклад, береться короткий уривок з академічного викладу і поруч – популярний допис у соцмережі або новинна замітка. Або опис з музейного стенда і паралельно – матеріал з сайту чи відеоогляду. Завдання студентів у цьому випадку не зводиться до пошуку “правильної версії”. Вони мають відокремити факти від авторських оцінок, визначити, що підтверджується джерелами, а що є припущенням, помітити емоційні маркери та можливі спрощення. У підсумку лекційний блок дає не лише знання з теми, а й звичку працювати з історичним матеріалом уважно – перевіряти, пояснювати, аргументувати.

Семінарські заняття варто робити максимально “практичним”. До прикладу, беремо один конкретний приклад репрезентації спадщини (опис експозиції, меморіальна таблиця, сторінка музею в соцмережі, коротке відео-екскурсія) і розбираємо його за простим алгоритмом. Спочатку студенти фіксують, що саме показано і на чому зроблено акцент, далі визначають, чого бракує або що подано однобічно, після цього перевіряють, на які джерела спирається подача, і формулюють висновок – подано коректно чи ні, доказово чи ні, відповідально чи ні. Завершенням може бути коротка правка: “як переписати 3-5 речень опису так, щоб зберегти точність, контекст і етичність”.

Другий дієвий формат. Група обирає місцевий приклад (вулиця, пам'ятне місце, подія в місті, університетська традиція, історія родини або громади) і за 10-15 хв будує зв'язок із ширшим контекстом: “який загальнонаціональний процес тут відображено, що саме локальний випадок додає до розуміння теми, які висновки можна зробити без перебільшень”. Підсумок – 5-7 речень, де локальний сюжет пояснено через національний контекст і навпаки.

Практичну підготовку доцільно будувати як короткі реальні завдання разом із місцями, де зберігається й показується спадщина: музей, архів, бібліотека, культурний центр, меморіальний простір. Студент отримує конкретний міні-запит від установи або від кафедри. Наприклад підготувати 30-40-хвилинний маршрут для групи, скласти 5 запитань до експозиції, підібрати 3 джерела до теми, написати короткі пояснювальні тексти до двох об'єктів, запропонувати один інтерактивний елемент для відвідувачів. Обов'язковими “частинами пакета” є етичні застереження (що не спрощувати, що не узагальнювати без доказів, як коректно говорити про чутливі теми), коротке завдання на перевірку фактів і фінальна рефлексія – що нового зрозуміли, як змінилося ставлення, які висновки для сучасності.

Інший варіант – робота з університетом як місцем пам'яті. Студенти збирають матеріали про історію закладу, ключові події, людей, традиції та символи і роблять один завершений продукт – короткий маршрут кампусом з 6-8 зупинками або стендову міні-виставку. Для кожної зупинки готують три речі: стислий текст (до 800-1000 знаків), список джерел, і “питання для подумати”, яке з'єднує минуле з теперішнім. На завершення додають коментар про коректність подачі: що підтверджено джерелами, де є прогалини, які формулювання можуть бути спірними і як їх нейтрально виправити. Це закріплює історичну пам'ять у близькому студентам середовищі й переводить її з абстракції в особисто пережитий досвід.

У науковому гуртку варто запускати такі формати, де студенти не “обговорюють загалом”, а регулярно виконують невеликі, але завершені завдання з чіткими правилами. До прикладу, робота над мікроархівом. Кожен учасник раз на два тижні приносить один матеріал – запис спогаду, фото з підписом, копію документа, вирізку з місцевої преси, коротку історію про місце чи подію. До матеріалу обов'язково додаються три речі: згода на використання (якщо це свідчення), опис контексту (хто, коли, де, за яких обставин), а також коротка перевірка достовірності (що підтверджено, що потребує уточнення). Далі гурток разом упорядковує матеріали за темами і готує “картки пам'яті” на 1 сторінку: суть, джерела, ключові поняття, запитання для дискусії.

Інший же варіант може бути – регулярні аналізи історичного контенту з медіа. Обирається один текст або відео про історію чи спадщину, і група проходить просту процедуру: які джерела названо, які твердження подано без доказів, де є емоційні підсилювачі, які слова підмінюють факти оцінками. Підсумок кожного розбору – коротка рецензія (пів сторінки) або пам'ятка “як читати чи перевіряти такі матеріали”, яку можна використати на заняттях або поширити серед студентів. Це поступово формує звичку працювати з історичною інформацією уважно і відповідально, особливо в цифровому середовищі.

Отже, запропонований набір освітніх практик демонструє, як у різних формах організації освітнього процесу ЗВО культурна спадщина може бути інтегрована як ресурс, що запускає ключові механізми формування історичної пам'яті. Спільним для всіх практик є вимога до доказовості, контекстуалізації, етичної коректності та рефлексивного підсумку, що забезпечує перехід від фрагментарного знання до цілісного, ціннісно насиченого й діяльнісно підтвердженого результату.

Висновки. У статті уточнено зміст базових понять і показано їхній зв'язок з освітніми результатами у ЗВО. Визначено педагогічні механізми,

через які робота зі спадщиною переходить у стійкі освітні результати (осмислення, інтерпретація, критична оцінка джерел, співвіднесення локального й національного контекстів, рефлексія та надання досвіду особистісного значення). Показано, що найвищий дидактичний ефект досягається тоді, коли спадщина не зводиться до ілюстрації, а стає основою навчальних завдань, у яких поєднуються контекстуалізація, перевірка фактів, етична коректність і рефлексивний підсумок. Систематизовано педагогічні технології, методи й форми роботи у ЗВО та окреслено їхні дидактичні функції для формування історичної пам'яті. Запропонований набір освітніх практик (для лекцій, семінарів, практичної підготовки, гурткової роботи) демонструє прикладні варіанти інтеграції спадщини з опорою на доказовість, академічну добросовісність, відповідальну цифрову взаємодію з історичним контентом і розвиток громадянської позиції. **Наукова новизна:** розроблено й обґрунтовано авторську схему педагогічних механізмів формування історичної пам'яті засобами культурної спадщини, що пояснює перехід від взаємодії зі спадщиною до стійких освітніх результатів; здійснено систематизацію технологій, методів і форм роботи зі спадщиною у ЗВО та визначено їхні спільні дидактичні функції як основу для педагогічно вмотивованого добору освітніх рішень; конкретизовано прикладні формати інтеграції спадщини в освітній процес з акцентом на перевірку фактів, контекстуалізацію й етичність репрезентації. **Практичне значення.** Матеріали можуть бути використані викладачами ЗВО – для планування модулів і занять, добору ресурсів спадщини та конструювання завдань, що цілеспрямовано запускають визначені механізми (осмислення, критична оцінка, рефлексія тощо); розробниками освітніх компонентів історичного та культурологічного спрямування – як орієнтир для поєднання освітньої й громадянсько-виховної складових через роботу зі спадщиною. **Перспективами подальших розвідок** доцільна емпірична перевірка результативності запропонованих механізмів і практик у різних ЗВО та дисциплінах (історія, культурологія, соціальні науки, педагогіка), з порівнянням форматів аудиторної й позааудиторної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І.Д., Коломоєць Г.А., Трейтяк Д.В., Федоренко С.В., Шкільна І.М., Журба К.О. Формування в учнівської і студентської молоді національної солідарності в умовах війни та повоєнного часу: *методичний посібник*. Івано-Франківськ: НАІР. 2025. 148 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-8768-05-8-2025-148>
2. Власенко Р.П. Формування мотивації та пізнавальної активності засобами музейної педагогіки в закладі вищої освіти. *Актуальні проблеми вищої школи*. 2025. Вип. 57. С. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-1-57-55-61>

3. Дорошева А.О. Формування національної ідентичності студентів через викладання історико-культурної спадщини України. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. Вип. 8 (38). С. 781–789. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-8\(38\)-781-789](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-8(38)-781-789)

4. Загородня А.А. Феномен та культура історичної пам'яті як основа національно-патриотичного виховання у закладах вищої освіти України (1991–2009 рр.): теоретико-методологічні засади. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. Вип. 10 (18). С. 103–114. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10\(18\)-103-114](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18)-103-114)

5. Заредінова Е.Р. Формування соціокультурних цінностей студентів в освітньому середовищі закладу вищої освіти: теорія та методика. *Монографія*. Видавничий дім “Слово”, м. Київ, Україна. 2020. URI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724221> (дата звернення: 01.03.2026).

6. Зеленська Л.Д., Чернікова І.В. Національно-патриотичне й громадянське виховання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану: системний підхід і дієві практики. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. Вип. (14). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14787373>

7. Іванова М.С., Силенко Ю.В. Імерсивні виставки як простір інновацій у сфері мультимедійного дизайну України. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2025. Вип. 4. С. 58–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.4.6>

8. Кравченко О., Резніченко І. Національно-патриотичне виховання студентської молоді засобами цифрових технологій в умовах дистанційного освітнього середовища. *Наука і освіта*. 2022. Вип. 1. С. 60–70. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2022-1-9>

9. Криловець М. Соціальне виховання молоді засобами музейної педагогіки. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. Вип. 1 (6). С. 164–175 DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(6\).2021.234176](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(6).2021.234176)

10. Ордіна Л.Л. Формування когнітивно-культурної компетенції студентів у культуротворчому середовищі закладу вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2025. Вип. 1 (47). С. 867–877. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-1\(47\)-867-877](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-1(47)-867-877)

11. Паска А.В. Музейна педагогіка в закладах вищої освіти України та республіки Польща: історіографічний аспект. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. Вип. 6 (20). С. 544–552. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6\(20\)-544-552](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6(20)-544-552)

12. Паска А. Формування музейної культури студентської молоді у закладах вищої освіти України. *Молодь і ринок*. 2024. Вип. 11 (231). С. 133–137. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.312996>

13. Петрович В.В., Байбакова О.О., Лапшин С.А. Вплив освітніх програм на підтримку та розвитку національної та культурної ідентичності. *Вісник освіти та науки*. 2024. Вип. 4 (22). С. 1287–1300. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4\(22\)-1287-1299](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4(22)-1287-1299)

14. Романчук В.О. Історична публіцистика як публічна історія на сторінках журналу “Універсум” (1993–2018). *Обрії друкарства*. 2021. Вип. 1–2 (9–10). С. 143–160. DOI: [https://doi.org/10.20535/2522-1078.2021.1\(9\).240618](https://doi.org/10.20535/2522-1078.2021.1(9).240618)

15. Трейтяк Д. Роль цифрових засобів у формуванні національної солідарності у студентів в умовах протистояння ворожим інформаційним впливам. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 3 (59). С. 262–266. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-3-41>

16. Billore S., Genc E.A., Ozturkcan S. Brand museums, commodification of cultural heritage and cultural transfer: The case of IKEA museum. *Scandinavian Journal of Management*. 2025. Vol. 41. Issue. 1. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.scaman.2024.101388>

17. Parowicz I. The Heritage Diplomacy Spectrum: A Multidimensional Typology of Strategic, Ethical, and Symbolic Engagements. *Heritage*. 2025. Vol. 8. Issue. 10. DOI: <https://doi.org/10.3390/heritage8100409>

18. Rosser P., Soler S. From Oblivion to Life: The Recovery of Intangible Cultural Heritage through the Anti-Aircraft Shelters of the Spanish Civil War. *Heritage*. 2024. Vol. 7. Issue. 2. pp. 817–828. DOI: <https://doi.org/10.3390/heritage7020039>

19. Tang C., Qiu T., Li Y. Heritage perspectives on cultural memory and spatial identity in Yuan River Basin, Hunan, China. *Npj Heritage Science*. 2025. Vol. 13. Issue. 1. DOI: <https://doi.org/10.1038/s40494-025-01841-5>

20. Zhao Y., Li Y., Dai T., Sedini C., Wu X., Jiang W., LC R. Virtual reality in heritage education for enhanced learning experience: a mini-review and design considerations. *Frontiers in Virtual Reality*. *Frontiers Media SA*. 2025. Vol. 6. DOI: <https://doi.org/10.3389/frvir.2025.1560594>

REFERENCES

1. Bekh, I.D., Kolomoiets, H.A., Treitiak, D.V., Fedorenko, S.V., Shkilna, I.M. & Zhurba, K.O. (2025). Formuvannya v uchnivskoi i studentskoi molodi natsionalnoi solidarosti v umovakh viiny ta povoiennoho chasu [Developing national solidarity in school and university youth under conditions of war and the post-war period]. *Metodychnyi posibnyk*. Ivano-Frankivsk: NAIR, 148 p. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-8768-05-8-2025-148> [in Ukrainian].

2. Vlasenko, R.P. (2025). Formuvannya motyvatsii ta piznavalnoi aktivnosti zasobamy muzeinoi pedahohiky v zakladi vyshchoi osvity [Developing motivation and cognitive activity by means of museum pedagogy in a higher education institution]. *Current Problems of Higher School*, No. 57, pp. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-1-57-55-61> [in Ukrainian].

3. Dorosheva, A.O. (2025). Formuvannya natsionalnoi identychnosti studentiv cherez vykladannia istoriko-kulturnoi spadshchyny Ukrainy [Developing students' national identity through teaching Ukraine's historical and cultural heritage]. *Current Issues in Modern Science*, No. 8(38), pp. 781–789. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-8\(38\)-781-789](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-8(38)-781-789) [in Ukrainian].

4. Zahorodnia, A.A. (2025). Fenomen ta kultura istorychnoi pam'iaty yak osnova natsionalno-patriotynoho vykhovannia u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy (1991–2009 rr.): teoretyko-metodolohichni zasady [The phenomenon and culture of historical memory as a basis for national-patriotic education in higher education institutions of Ukraine (1991–2009): theoretical and methodological foundations]. *Society and National Interests*, No. 10(18), pp. 103–114. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10\(18\)-103-114](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18)-103-114) [in Ukrainian].

5. Zaredinova, E.R. (2020). Formuvannya sotsiokulturnykh tsinnosti studentiv v osvitnomu seredovyschi zakladu vyshchoi osvity: teoriia ta metodyka [Developing students' sociocultural values in the educational environment of a higher education institution: theory and methods]. Kyiv. URI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724221> (Accessed 01 Mar. 2026). [in Ukrainian].

6. Zelenska, L.D. & Chernikova, I.V. (2025). Natsionalno-patriotychne y hromadianske vykhovannia zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh voiennoho stanu: systemnyi pidkhid i dievi praktyky [National-patriotic and civic education of higher education students under martial law: a systems approach and effective practices]. *Pedagogical Academy: Scientific Notes*, No. 14. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14787373> [in Ukrainian].

7. Ivanova, M.S. & Sylenko, Y.V. (2025). Imersyivni vystavky yak prostir innovatsii u sferi multymediinoho dyzainu Ukrainy [Immersive exhibitions as a space for innovation in the field of multimedia design in Ukraine]. *Ukrainian Art Studies Discourse*, No. 4, pp. 58–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.4.6> [in Ukrainian].

8. Kravchenko, O. & Reznichenko, I. (2022). Natsionalno-patriotychne vykhovannia studentskoi molodi zasobamy tsyfrovyykh tekhnolohii v umovakh dystantsiinoho osvitnoho seredovyscha [National-patriotic education of student youth by means of digital technologies in a distance learning environment]. *Science and Education*, No. 1, pp. 60–70. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2022-1-9> [in Ukrainian].

9. Krylovets, M. (2021). Sotsialne vykhovannia molodi zasobamy muzeinoi pedahohiky [Social education of youth by means of museum pedagogy]. *Social Work and Social Education*, No. 1(6), pp. 164–175. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(6\).2021.234176](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(6).2021.234176) [in Ukrainian].

10. Ordina, L.L. (2025). Formuvannya kohnityvno-kulturnoi kompetensii studentiv u kulturotvorchoomu seredovyschi zakladu vyshchoi osvity [Developing students' cognitive-cultural competence in the culture-creating environment of a higher education institution]. *Perspectives and Innovations of Science*, No. 1(47), pp. 867–877. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-1\(47\)-867-877](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-1(47)-867-877) [in Ukrainian].

11. Paska, A.V. (2023). Muzeina pedahohika v zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy ta Respubliki Polshcha: istoriografichnyi aspekt [Museum pedagogy in higher education institutions of Ukraine and the Republic of Poland: a historiographical aspect]. *Scientific Innovations and Advanced Technologies*, No. 6(20), pp. 544–552. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6\(20\)-544-552](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-6(20)-544-552) [in Ukrainian].

12. Paska, A. (2024). Formuvannya muzeinoi kultury studentskoi molodi u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Developing museum culture of student youth in higher education institutions of Ukraine]. *Youth & market*, No. 11(231), pp. 133–137. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.312996> [in Ukrainian].

13. Petrovych, V.V., Baibakova, O.O. & Lapshyn, S.A. (2024). Vplyv osvitnikh prohram na pidtrymku ta rozvytok natsionalnoi ta kulturnoi identychnosti [The impact of educational programs on supporting and developing national and cultural identity]. *Bulletin of Education and Science*, No. 4(22), pp. 1287–1300. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4\(22\)-1287-1299](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4(22)-1287-1299) [in Ukrainian].

14. Romanchuk, V.O. (2021). Istorychna publitsystyka yak publichna istoriia na storinkakh zhurnalu “Universum” (1993–2018) [Historical publicism as public history on the pages of the journal “Universum” (1993–2018)]. *Horizons of Printing*, No. 1–2(9–10), pp. 143–160. DOI: [https://doi.org/10.20535/2522-1078.2021.1\(9\).240618](https://doi.org/10.20535/2522-1078.2021.1(9).240618) [in Ukrainian].

15. Treitiak, D. (2023). Rol tsyfrovyykh zasobiv u formuvanni natsionalnoi solidarosti u studentiv v umovakh protystoiannia vorozhym informatsiinym vplyvam [The role of digital tools in developing students' national solidarity under

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СТУДЕНТА-КЛАРНЕТИСТА
В АКАДЕМІЧНОМУ ТА ДЖАЗОВОМУ ВИКОНАВСТВІ**

conditions of countering hostile information influences]. *Current Issues of the Humanities*, No. 3(59), pp. 262–266. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-3-41> [in Ukrainian].

16. Billore, S., Genc, E.A. & Ozturkcan, S. (2025). Brand museums, commodification of cultural heritage and cultural transfer: The case of IKEA museum. *Scandinavian Journal of Management*, 41(1). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.scaman.2024.101388> [in English].

17. Parowicz, I. (2025). The Heritage Diplomacy Spectrum: A Multidimensional Typology of Strategic, Ethical, and Symbolic Engagements. *Heritage*, 8(10). DOI: <https://doi.org/10.3390/heritage8100409> [in English].

18. Rosser, P. & Soler, S. (2024). From Oblivion to Life: The Recovery of Intangible Cultural Heritage through the Anti-Aircraft Shelters of the Spanish Civil War. *Heritage*,

7(2), pp. 817–828. DOI: <https://doi.org/10.3390/heritage702039> [in English].

19. Tang, C., Qiu, T. & Li, Y. (2025). Heritage perspectives on cultural memory and spatial identity in Yuan River Basin, Hunan, China. *Heritage Science*, 13(1). DOI: <https://doi.org/10.1038/s40494-025-01841-5> [in English].

20. Zhao, Y., Li, Y., Dai, T., Sadini, C., Wu, X., Jiang, W. & LC, R. (2025). Virtual reality in heritage education for enhanced learning experience: a mini-review and design considerations. *Frontiers in Virtual Reality*, 6. DOI: <https://doi.org/10.3389/frvir.2025.1560594> [in English].

Стаття надійшла до редакції: 26.02. 2026

Прийнято до друку: 16.04.2026

Опубліковано: 04.05.2026

УДК 78.071.2:780.643.1

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.356079>

Роман Михаць, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5111-4188>

Микола Михаць, магістр педагогічної освіти,
викладач музично-теоретичних дисциплін
Бориславського мистецького ліцею

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8187-1025>

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СТУДЕНТА-
КЛАРНЕТИСТА В АКАДЕМІЧНОМУ ТА ДЖАЗОВОМУ ВИКОНАВСТВІ**

У статті здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз специфіки формування та розвитку виконавської майстерності студента-кларнетиста у процесі фахової підготовки в контексті академічного та джазового виконавства. Проаналізовано сучасні підходи до трактування феномена виконавської майстерності, визначено її структурні компоненти (технічний, художньо-інтерпретаційний, когнітивний, емоційно-виразовий, імпровізаційний), з'ясовано їх жанрову специфіку та педагогічні принципи формування. Окреслено відмінності педагогічних моделей академічної та джазової підготовки. Обґрунтовано необхідність інтеграції академічної класичної школи та джазового імпровізаційного мислення в сучасній мистецькій освіті. Запропоновано педагогічні умови та методичні рекомендації щодо вдосконалення професійної підготовки студентів-кларнетистів у різних виконавських стилях.

Ключові слова: виконавська майстерність; професійна підготовка; студент-кларнетист; академічне виконавство; джазове виконавство; імпровізація; музична педагогіка.

Табл. 1. Літ. 15.

**Roman Mykhats, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Music-Theoretical Disciplines and Instrumental Training Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University**
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5111-4188>

**Mykola Mykhats, Master of Pedagogical Education,
Lecturer of Music Theory Disciplines at the Boryslav Art Lyceum**
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8187-1025>

**PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF PERFORMANCE SKILLS OF CLARINET
STUDENTS IN ACADEMIC AND JAZZ PERFORMANCE**

The article discusses topical issues of contemporary clarinet performance, which combines the specifics and peculiarities of training in academic and jazz traditions. This approach is dictated by the need to apply a comprehensive methodology in the organization of the educational process. A comprehensive theoretical and methodological analysis of the specifics of the formation and development of the performing skills of a clarinet student in the process of professional training in the context of academic and jazz performance has been carried out. Contemporary approaches to the interpretation of the phenomenon of